

Č. j.: 85547/21/7700-40500-711175

Pokyn č. GFR – D – 53

pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně

Čl. I

Úvod

1. Pokyn stanoví obecné principy, podle nichž orgány Finanční správy České republiky postupují při stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně v částce, v jaké byla porušena rozpočtová kázeň,
 - podle § 44a odst. 4 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), (dále jen „rozpočtová pravidla“), ve znění účinném do 19. 2. 2015,
 - podle § 44a odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 20. 2. 2015 do 31. 12. 2021,
 - podle § 44a odst. 4 písm. c) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022, v souladu s principem (zásadou) proporcionality (přiměřenosti).
2. Pokyn reflektuje judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) a na ni navazující judikaturu krajských soudů vztahující se ke stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně, kdy je třeba vždy při stanovení příslušného odvodu zvažovat okolnosti konkrétního porušení rozpočtové kázně a vycházet z principu proporcionality mezi závažností tohoto porušení a výší za něj předepsaného odvodu.
3. Cílem pokynu je zabránit vzniku neodůvodněných rozdílů při rozhodování skutkově shodných nebo obdobných případů¹ a sjednotit správní praxi.

Čl. II

Použití pokynu

1. Pokyn se použije při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně podle § 44a odst. 4 písm. c) rozpočtových pravidel, ve znění účinném do 19. 2. 2015, dále podle § 44a odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 20. 2. 2015 do 31. 12. 2021 a podle § 44a odst. 4 písm. c) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022, pokud

¹ Ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů: „Správce daně dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.“

- porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. a) rozpočtových pravidel² spočívá v neoprávněném použití peněžních prostředků státního rozpočtu a jiných peněžních prostředků státu³, ke kterému došlo **porušením podmínek**, za kterých byly předmětné prostředky zařazeny do státního rozpočtu nebo přesunuty rozpočtovým opatřením a v rozporu s podmínkami vydány,
 - porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel spočívá v neoprávněném použití peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, státního fondu nebo Národního fondu, ke kterému došlo **porušením podmínek**, za kterých byly předmětné prostředky poskytnuty,
 - jde o porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. j)⁴ rozpočtových pravidel.
2. Pokyn se nepoužije, **nevyplývá-li z Přílohy pokynu (dále jen „Příloha“) jinak**⁵, při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně podle § 44a odst. 4 písm. c) rozpočtových pravidel, ve znění účinném do 19. 2. 2015, dále podle § 44a odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 20. 2. 2015 do 31. 12. 2021 a podle § 44a odst. 4 písm. c) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022, pokud
- porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. a) rozpočtových pravidel spočívá v neoprávněném použití peněžních prostředků státního rozpočtu a jiných peněžních prostředků státu, ke kterému došlo **výdejem**, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, či v neprokázání, jak byly předmětné prostředky použity,
 - porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel spočívá v neoprávněném použití peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, státního fondu nebo Národního fondu, ke kterému došlo **výdejem**, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, rozhodnutím případně dohodou o poskytnutí těchto peněžních prostředků, či v neprokázání, jak byly předmětné prostředky použity,
 - porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel spočívá v **zadržení** peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu,

² Zkratka „rozpočtová pravidla“ bez uvedení účinnosti je použita pro zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v případech, kdy znění uváděného ustanovení je stejné jak v rozpočtových pravidlech ve znění účinném do 19. 2. 2015, tak ve znění účinném od 20. 2. 2015 do 31. 12. 2021, tak ve znění účinném od 1. 1. 2022.

³ Ustanovení § 3 písm. c) rozpočtových pravidel: „Pro účely tohoto zákona se jinými peněžními prostředky státu rozumí peněžní prostředky státních finančních aktiv, příspěvkových organizací, státních fondů a fondů organizačních složek státu.“

⁴ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. j) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je porušení povinnosti stanovené právním předpisem, rozhodnutím nebo dohodou o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, které přímo souvisí s účelem, na který byla dotace nebo návratná finanční výpomoc poskytnuta a ke kterému došlo před přijetím peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu nebo státních finančních aktiv, a které trvá v okamžiku přijetí prostředků na účet příjemce.“

⁵ Jedná se o tyto případy:

- Čl. I „Veřejné zakázky“.
- Čl. II „Registr smluv“.
- Čl. III „Termíny a povinnosti“ bod 3 a 4.
- Čl. VI „Použití prostředků“.

- jde o porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. c)⁶, e)⁷, g)⁸, h)⁹ a i)¹⁰ rozpočtových pravidel,
- jde o porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. d)¹¹ a f)¹² rozpočtových pravidel,
- jde o porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. k)¹³ rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022,
- jde o porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. l)¹⁴ rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022.

Čl. III

Zásadní náležitosti

1. Při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně je s ohledem na příslušnou judikaturu NSS a krajských soudů nutno v každém konkrétním případě, na nějž se vztahuje tento pokyn, zvážit, zda je dán důvod k odvodu za porušení rozpočtové kázně v plné výši čerpaných či poskytnutých peněžních prostředků, či ke stanovení odvodu v souladu se zásadou proporcionality, tj. pouze k odvodu odpovídajícímu závažnosti a významu porušení povinnosti.
2. V Příloze pokynu jsou uvedeny nejčastěji se vyskytující „typy“ porušení rozpočtové kázně společně se způsobem stanovení výše odvodu zohledňujícím zásadu proporcionality.

⁶ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. c) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je neprovedení odvodu příspěvkovou organizací podle § 53 odst. 6.“

⁷ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. e) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je neprovedení odvodu stanoveného zřizovatelem příspěvkové organizací podle § 54 odst. 3.“

⁸ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. g) rozpočtových pravidel, ve znění účinném do 31. 12. 2021: „Porušením rozpočtové kázně je neprovedení odvodu podle § 45 odst. 10 a § 52 odst. 4.“, resp. ustanovení § 44 odst. 1 písm. g) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022: „Porušením rozpočtové kázně je neprovedení odvodu podle § 45 odst. 11 a § 52 odst. 4.“

⁹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. h) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je nepřevedení prostředků, které byly soustředěny na účtu cizích prostředků v rámci finančního vypořádání, na účet státního rozpočtu v termínech stanovených pro finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem vyhláškou vydanou podle § 75 tohoto zákona.“

¹⁰ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. i) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je nevrácení prostředků podle § 14 odst. 7 v termínu stanoveném v rozhodnutí o poskytnutí dotace poskytovatelem do státního fondu nebo Národního fondu.“

¹¹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. d) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je neuložení odvodu zřizovatelem podle § 54 odst. 3.“

¹² Ustanovení § 44 odst. 1 písm. f) rozpočtových pravidel: „Porušením rozpočtové kázně je porušení ustanovení § 45 odst. 2 organizační složkou státu.“

¹³ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. k) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022: „Porušením rozpočtové kázně je nepřevedení prostředků, které byly soustředěny na účtu kraje v rámci finančního vypořádání, na účet cizích prostředků příslušného správce kapitoly nebo na účet státního rozpočtu v termínech stanovených pro finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem vyhláškou vydanou podle § 75.“

¹⁴ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. l) rozpočtových pravidel, ve znění účinném od 1. 1. 2022: „Porušením rozpočtové kázně je neuhrazení peněžních prostředků, které byly za příjemce dotace uhrazeny ze státního rozpočtu na základě přímo použitelného předpisu Evropské unie; za den, kdy došlo k porušení rozpočtové kázně, se považuje den, kdy byly peněžní prostředky odepsány z účtu státního rozpočtu.“

3. K jiným „typům“ porušení, která v Příloze uvedena nejsou, je rovněž nutno přistupovat v souladu se zásadou proporcionality, a to analogicky k „typům“ porušení rozpočtové kázně v Příloze uvedeným.
4. Způsob stanovení výše odvodu uvedený v Příloze tohoto pokynu je závazný. Odvod za porušení rozpočtové kázně v částce vyšší či nižší, než která vyplývá z Přílohy, lze stanovit jen ve zcela výjimečných a zvlášť odůvodněných případech.
5. V případě zjištění více jednotlivých případů porušení rozpočtové kázně¹⁵ (dále jen „jednotlivý případ“), u nichž je postupováno dle tohoto pokynu, je nutné výši odvodu stanovit explicitně za každý jednotlivý případ zvlášť, každý jednotlivý případ zvlášť odůvodnit, a částky poté sečíst. Výjimkou z tohoto postupu jsou případy vícenásobného porušení rozpočtové kázně při zadávání veřejné zakázky, kdy bude uložen odvod ve výši nejvyššího odvodu stanoveného tímto pokynem ze všech zjištěných porušení u jedné veřejné zakázky¹⁶, nestanoví-li výslovně poskytovatel dotace nebo organizační složka státu jinak.

Čl. IV

Způsoby stanovení odvodů

V Příloze tohoto pokynu je použito celkem šest různých způsobů stanovení odvodů, které je nutno rozlišovat. Každý z nich totiž představuje rozdílnou „startovací pozici“ (uvažovanou výchozí sazbu odvodu) při aplikaci zásady proporcionality:

- první způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby s možností snížení, bez fixního limitu) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 100 %, 50 %, 25 %, nebo 10 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); snížit sazbu odvodu je možné až tehdy, jsou-li k tomu dány důvody; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je: *100 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky s možností snížení až na 5 %*,
- druhý způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby s možností snížení, s fixním limitem) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 25 %, nebo 10 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); snížit sazbu odvodu je možné až tehdy, jsou-li k tomu dány důvody; zároveň je nutné respektovat maximální absolutní či relativní limity; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je: *25 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky s možností snížení až na 10 %, nejvýše však 1 000 000 Kč*,
- třetí způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby bez možnosti snížení, bez fixního limitu) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 100 %, 25 %, 10 %, 5 % nebo 0,1 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:

¹⁵ Jedná se o případy vícenásobného porušení rozpočtové kázně ve vztahu k jedné poskytnuté dotaci (návrtné finanční výpomoci, příspěvku,...) nebo ve vztahu k celkovým použitým peněžním prostředkům.

¹⁶ Jedná se o případy vícenásobného porušení v rámci jednoho zadávacího řízení/jedné veřejné zakázky. V případě pochybení u více zadávacích řízení/veřejných zakázek je vyměřováno za každé zadávací řízení/veřejnou zakázku zvlášť.

- 25 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky,*
- čtvrtý způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby bez možnosti snížení, s fixním limitem) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 1 %, 0,25 % nebo 0,1 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); zároveň je nutné respektovat maximální absolutní či relativní limity; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je: *0,25 % z poskytnuté částky za každý započatý kalendářní měsíc trvání protiprávního stavu, nejvýše však 20 000 Kč za každý výše uvedený měsíc trvání protiprávního stavu,*
 - pátý způsob stanovení odvodu (odvod v rámci procentního rozmezí) implicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ se nachází ve středu procentního rozmezí; jsou-li k tomu dány důvody, je možné v tomto středu pohybující se sazbu odvodu jak zvýšit, tak snížit; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je: *25 % – 50 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky,*
 - poslední způsob stanovení odvodu (odvod v poměrné výši) implicitně vyjadřuje, že výše odvodu bude odvislá od míry naplnění konkrétní podmínky, přičemž zde platí inverzní vztah¹⁷; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je: *odvod v poměrné výši s ohledem na míru naplnění limitů, parametrů či indikátorů.*

Čl. V

Zrušovací a přechodná ustanovení

1. Tímto pokynem se ruší Pokyn č. GŘŘ – D – 38 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně č. j. 74816/18/7500-30091 ze dne 6. 12. 2018.
2. Daňová řízení ve věci správy odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto pokynu se dokončí v souladu s tímto pokynem.

Čl. VI

Účinnost

Tento pokyn nabývá účinnosti šestým pracovním dnem po jeho podpisu.

Ing. Tatjana Richterová
generální ředitelka

Příloha

Příloha Pokynu č. GŘŘ – D – 53 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně

¹⁷ Převrácený vztah, tedy v čím větší míře bude naplněna konkrétní povinnost, tím nižší odvod bude stanoven.